

**UCHWAŁA NR XLII/345/2018
RADY POWIATU W ŚWIDNICY**

z dnia 22 maja 2018 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Świdnickim na lata 2018- 2020”.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1868 z późn. zm.) i art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 późn. zm.) oraz uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Świdnickim na lata 2018-2020” stanowiący załącznik do uchwały.

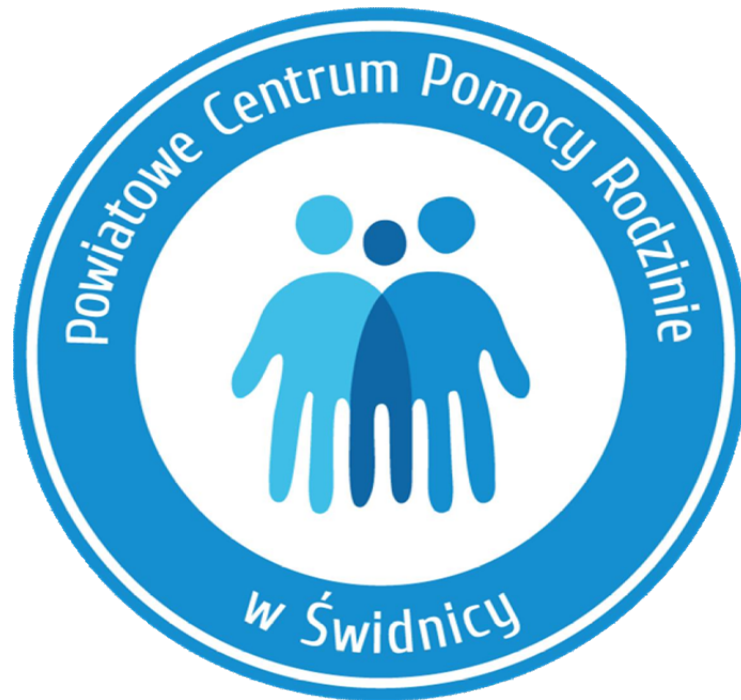
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Świdnicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowywanie i realizacja 3-letnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. Pierwszy Program z ww. zakresu został podjęty w dniu 28 marca 2012 r. i obowiązywał do 31 grudnia 2014 r. Kolejny został zatwierdzony w dniu 15 kwietnia 2015 r. i obowiązywał do 31 grudnia 2017 r. Z uwagi na upływ jego ważności istnieje konieczność opracowania następnego programu na lata 2018-2020. Opracowany dokument stanowi zbiór integralnych działań powiatu w zakresie szeroko rozumianej pieczy zastępczej zarówno rodzinnej i instytucjonalnej na najbliższe lata. Zawiera on diagnozę sytuacji pieczy zastępczej na terenie powiatu świdnickiego oraz określa zakres zadań i niezbędnych działań zmierzających do ograniczenia skutków sieroctwa społecznego.

„Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Świdnickim na lata 2018-2020”



Kwiecień, 2018r.

Wstęp

System pieczy zastępczej to system zintegrowanych działań osób i instytucji mających na celu zapewnienie właściwej opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej. W związku z powyższym koniecznym staje się przygotowanie dokumentu systematyzującego powyższe działania na terenie powiatu świdnickiego.

Podstawę prawną opracowania „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej wraz z corocznym limitem rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Świdnickim na lata 2018 – 2020” stanowi art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.). Program został przygotowany w oparciu o diagnozę sytuacji pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu świdnickiego oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Przy opracowaniu niniejszego dokumentu wykorzystano: sprawozdania rzeczowo - finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, dane z GUS, sprawozdania i informacje własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

Celem programu jest rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie powiatu świdnickiego oraz zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej pieczy zastępczej, organizowanie pomocy dla osób usamodzielnianych poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia, jak również organizowanie różnorodnych form wsparcia dla osób prowadzących różne formy pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją działań podjętych w dotychczas obowiązującym „Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Świdnickim na lata 2015 – 2017”. Przedstawiony program służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Świdnickim oraz jest podstawą do pozyskiwania środków finansowych w ramach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej konkursów ofert dotyczących realizacji rządowych programów w zakresie wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, jak również do pozyskiwania środków zewnętrznych ze źródeł krajowych oraz zagranicznych.

Przedmiotowy program powiązany jest ponadto z następującymi dokumentami:

1. Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.;
2. „Strategią Rozwoju Powiatu Świdnickiego” stanowiącą załącznik do Uchwały nr XI/94/2007 Rady Powiatu w Świdnicy z dnia 26 września 2007 r.;
3. „Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2014-2020”, stanowiącą załącznik do Uchwały nr XXXVII/378/2014 Rady Powiatu w Świdnicy z dnia 6 maja 2014 r.;
4. „Dolnośląską Strategią Integracji Społecznej na lata 2014-2020”, przyjęta Uchwałą Nr XLIV/1470/13 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 19 grudnia 2013 r.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Świdnickim na lata 2018 – 2020 będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r., poz. 682),
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1868, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.).

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należą:

1. zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,

2. organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,
3. tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
4. prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
5. organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
6. organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: 1) grup wsparcia, 2) specjalistycznego poradnictwa,
7. powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych,
8. wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
9. zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
10. prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ustawy.5,
11. kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,
12. finansowanie: 1) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu, 2) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne, 3) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo- wychowawczych typu rodzinnego,
13. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy,
14. przekazywanie do biura gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy.

Zgodnie z zapisami cytowanej ustawy, umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być ostatecznością, może być realizowane po wykorzystaniu wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej. Formułując tego rodzaju założenie ustawodawca kładzie szczególny nacisk na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku, a więc w rodzinie dziecka. Odbywa się to przez prowadzoną przez gminy profilaktykę pracy z rodziną biologiczną, poprzez lokalny system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Jednakże w przypadku nieprawidłowo funkcjonującego systemu rodzinnego ustawodawca zakłada nie tylko konieczność wzmoczonej systemowej pracy z rodziną, ale także uwzględnia konieczność zabezpieczenia życia i zdrowia dzieci poprzez umieszczenie ich w systemie pieczy zastępczej. Należy przy tym wyraźnie podkreślić, że działania polegające na umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej powinny mieć charakter okresowy i wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, winny zmierzać do integracji dziecka z jego rodziną.

Zadania w tym zakresie wykonywane są przez służby i instytucje gminne i powiatowe oraz organizacje pozarządowe. W tym miejscu należy podkreślić, że istotną rolę

w wykonywaniu powierzonych zadań odgrywa współpraca interdyscyplinarna ww. podmiotów, gdyż to właśnie ona daje szansę na zwiększenie efektywności działań i skuteczne rozwiązywanie problemów związanych z organizacją pieczy zastępczej.

I. Diagnoza systemu opieki nad dzieckiem w Powiecie Świdnickim.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. W ustawie wprowadzono pojęcie pieczy zastępczej i wskazano formy, w jakich piecza jest wykonywana. Opierając się na zapisach ustawowych wyróżnia się następujące formy pieczy zastępczej:

1) formy rodzinne, w tym:

a) rodziny zastępcze: rodziny zastępcze spokrewnione, rodziny zastępcze niezawodowe, rodziny zastępcze zawodowe, w tym: pełniące funkcje pogotowia rodzinnego, rodziny specjalistyczne,

b) rodzinne domy dziecka,

2) formy instytucjonalne:

a) placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego rodzinnego,

b) regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,

c) interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Celem pieczy zastępczej jest przede wszystkim praca z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy nie jest to możliwe - dążenie do przysposobienia dziecka. Ponadto pobyt w pieczy zastępczej ma na celu przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania oraz podtrzymywania bliskich i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, zdobywania umiejętności społecznych, zaspokajania potrzeb emocjonalnych oraz bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno - rekreacyjnych.

1. Analiza rodzinnej pieczy zastępczej Powiatu Świdnickiego w okresie 2015-2017.

Tabela nr 1. Rodzinna piecza zastępcza na terenie powiatu świdnickiego w 2015r.

Stan na dzień 31.12.2015r	Rodzaj rodziny zastępczej	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Pogotowia rodzinne	Rodzinne domy dziecka	Razem
	Liczba rodzin zastępczych	103	41	5	6	5	160
	Liczba dzieci	125	56	13	22	31	247

Źródło – sprawozdanie PCPR w Świdnicy

Tabela nr 2. Rodzinna piecza zastępcza na terenie powiatu świdnickiego w 2016 r.

Stan na dzień 31.12.2016r	Rodzaj rodziny zastępczej	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Pogotowia rodzinne	Rodzinne domy dziecka	Razem
	Liczba rodzin zastępczych	107	43	4	5	5	164
	Liczba dzieci	126	55	12	16	36	245

Źródło – sprawozdanie PCPR w Świdnicy

Tabela nr 3. Rodzinna piecza zastępcza na terenie powiatu świdnickiego w 2017 r.

Stan na dzień 31.12.2017r	Rodzaj rodziny zastępczej	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Pogotowia rodzinne	Rodzinne domy dziecka	Razem
	Liczba rodzin zastępczych	102	44	4	5	5	160
	Liczba dzieci	117	58	11	21	31	238

Źródło – sprawozdanie PCPR w Świdnicy

Powyższe dane przedstawiają liczbę rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka na terenie powiatu świdnickiego na przestrzeni trzech lat. Analiza danych będących w posiadaniu jednostki wskazuje, że najliczniejszą grupą wśród rodzin zastępczych są rodziny spokrewnione, do których zalicza się osoby spokrewnione z dzieckiem, tj. rodziny, w których

opiekunami dzieci są dziadkowie i rodzeństwo, następnie rodziny zastępcze niezawodowe, czyli wujostwo lub osoby obce oraz rodziny zawodowe i rodzinne domy dziecka. Podopiecznymi pieczy zastępczej są dzieci, które zostały umieszczone w rodzinach zastępczych głównie na skutek zaniedbania ze strony rodziców biologicznych, przemocy domowej i uzależnień. Porównanie lat 2015 – 2016 pozwala na stwierdzenie, że liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych utrzymuje się na tym samym poziomie szczególnie w zakresie rodzin spokrewnionych. Natomiast w roku 2017 liczba rodzin zastępczych spokrewnionych oraz dzieci w nich umieszczonych zmalała w porównaniu do roku 2016. Dane te pozwalają na postawienie hipotezy, że powyższa sytuacja może być wynikiem pracy asystentów rodzinnych z rodziną biologiczną.

Zgromadzone dane informują także o zmniejszeniu liczby dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego w roku 2016. Tym samym jednak wzrosła liczba dzieci w rodzinnych domach dziecka. Sytuacja ta jest wynikiem przeniesienia dzieci przebywających w pogotowiach rodzinnych zgodnie z art. 58.4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w związku z zakończeniem postępowań opiekuńczych przez sąd.

Tabela nr 4. Liczba dzieci pochodzących z terenu powiatu świdnickiego po raz pierwszy umieszczona w rodzinnej pieczy zastępczej w okresie 2015-2017.

L. p	Typ rodziny	2015	2016	2017
1	r. spokrewniona	6	8	10
2	r. niezawodowa	1	10	6
3	r. zawodowe -ogółem	16	17	22
4.	rodzinne domy dziecka	2	2	11
5.	Razem	25	37	49

Źródło- dane PCPR w Świdnicy

Dane z tabeli nr 4 informują o wzroście liczby dzieci umieszczanych w rodzinnych formach pieczy zastępczej. W powyższej tabeli zostały wykazane tylko te dzieci, wobec których sąd rodzinny pierwszy raz interweniował umieszczając je w rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela nr 5. Liczba dzieci do 18 roku życia pochodzących z terenu powiatu świdnickiego, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą w okresie 2015 - 2017.

L.p	Typ rodziny	2015	2016	2017
1	Powrócili do rodziny naturalnej	6	6	7
2	Umieszczone w innej formie pieczy np. styczność oraz innej rodzinie zastępczej	4	15	5
3	Umieszczone w rodzinie adopcyjnej	2	0	11
4	Umieszczone w placówce opiekuńczo - wychowawczej	10	6	4
5	Inny powód (DPS, MOW itp.)	2	0	0
6.	Razem	24	27	27

Źródło- dane PCPR w Świdnicy

Dane w tabeli nr 5 wskazują, że w okresie 2015 – 2017 - 74 dzieci zmieniło miejsce swojego pobytu, przy czym 19 dzieci powróciło do domów rodzinnych, 24 dzieci zmieniło rodzinę zastępczą, 13 małoletnich umieszczono w rodzinach adopcyjnych, 20 umieszczono w placówce opiekuńczo- wychowawczej, a 2 dzieci umieszczono w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapeutycznym.

W związku z przytoczoną statystyką zauważamy delikatny wzrost liczby dzieci powracających do domu rodzinnego. Można w tym miejscu zasugerować stwierdzenie, że powyższa sytuacja może być wynikiem systemowych oddziaływań realizowanych przez instytucje wspierające rodzinę biologiczną. Za ważne należy także podkreślenie, że zmalała

liczba dzieci, która po pobycie w rodzinie zastępczej została przekierowana do placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Kolejne dane z wiersza nr 3 wskazują na wzrost liczby dzieci umieszczonych w rodzinach adopcyjnych.

Organizując system rodzinnej pieczy zastępczej nie można zapomnieć, że odpowiedzialność za funkcjonowanie całego systemu wsparcia i opieki leży nie tylko po stronie gmin i powiatów, ale również rodzin biologicznych. To przede wszystkim od nich, od ich gotowości do zmiany, od ich motywacji zależy powrót dziecka do domu rodzinnego.

Współpraca asystentów z rodziną biologiczną wskazuje na dwa kierunki działań:

- 1) zintensyfikowanie oddziaływań wobec rodziny przy jednoczesnym podjęciu przez nią odpowiedzialności za funkcjonowanie, co w konsekwencji daje szansę na powrót dzieci pod opiekę rodziny pochodzenia, lub
- 2) dążenie do uregulowania sytuacji prawnej dzieci pozostających w pieczy zastępczej, co umożliwi zakwalifikowanie ich do procesu adopcyjnego. Działanie to jest prowadzone wobec rodzin, które mimo wkładu pracy asystentów, nie podejmują swoich funkcji, nie dążą do zmiany sytuacji.

Tabela nr 6. Liczba dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej poza terenem powiatu świdnickiego w okresie 2015 - 2017r.

L.p.	Rodzaj rodzinnej pieczy zastępczej	2015	2016	2017
1.	r. spokrewniona	16	18	11
2.	r. niezawodowa	18	21	16
3.	r. zawodowe	2	4	3
4.	rodzinne domy dziecka	0	0	0
5.	Razem	36	43	30

Źródło- dane PCPR w Świdnicy

Z danych zgromadzonych w tabeli nr 6 zauważyć można tendencję malejącą w zakresie organizacji rodzinnej pieczy zastępczej nad dziećmi poza powiatem. Spadek ten jest widoczny w każdym rodzaju rodzinnej pieczy. Dużą grupę stanowią dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych niezawodowych i spokrewnionych. Sytuacja powyższa jest wynikiem współpracy z powiatowymi centrami pomocy rodzinie, na których terenie zamieszkuje rodzina dziecka, będąca wobec niego zstępnymi, co w konsekwencji przekłada się na liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niezawodowych.

2. Analiza instytucjonalnej pieczy zastępczej Powiatu Świdnickiego w okresie 2015 – 2017.

Na terenie powiatu świdnickiego w okresie 2015-2017 funkcjonowało 8 całodobowych placówek opiekuńczo- wychowawczych typu socjalizacyjnego, które dysponowały 98 miejscami, w tym 70 miejscami w Zespole Placówek Opiekuńczo- Wychowawczych w Świdnicy (do grudnia 2017 r.) oraz 28 miejscami w placówkach prowadzonych przez Fundację Ziemi Świdnickiej SKSK.

Tabela nr 7. Liczba dzieci pochodzących z terenu powiatu świdnickiego, które przebywały w instytucjonalnej pieczy zastępczej w okresie 2015 - 2017 r.

L.p	Nazwa placówki	2015	2016	2017
1	SKSK Chata 1- powiat świdnicki	17	13	16
2	SKSK Chata 2- powiat świdnicki	16	17	19
3	Zespół Placówek Opiekuńczo- Wychowawczych w Świdnicy	87	75	69
4	Dzieci w placówkach poza powiatem	24	28	24
5	Razem	144	133	128

Analizując dane zgromadzone w tabeli nr 7 zauważa się, że w okresie 2015 - 2017 zmalała liczba dzieci, które wymagały pomocy poprzez umieszczenie ich w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. W okresie 2015 - 2017 łącznie w placówkach na terenie powiatu przebywało odpowiednio 144 -2015, 133 - 2016, 128 - 2017 dzieci.

Tabela nr 8. Liczba dzieci z terenu powiatu świdnickiego umieszczona po raz pierwszy w instytucjonalnej pieczy zastępczej w okresie 2015 - 2017 r.

L.p	Lokalizacja	2015	2016	2017
1	Powiat	40	19	23
2	Poza Powiatem	14	10	3
3.	Razem	54	29	26

Źródło- dane PCPR w Świdnicy

Analiza danych zawartych w tabeli nr 8 wykazuje liczbę 109 dzieci, które wymagały umieszczenia poza rodziną biologiczną.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że dane zawarte w tabelach nr 7 i 8 uwzględniają wszystkie dzieci, które na mocy postanowienia sądowego zostały umieszczone w placówce bez względu na okres pobytu w pieczy.

Tabela nr 9. Liczba dzieci do 18 roku życia pochodzących z terenu powiatu świdnickiego, które opuściły instytucjonalną pieczę zastępczą w okresie 2015 – 2017.

L.p	Powód zmiany	2015	2016	2017
1	Powrócili do rodziny naturalnej	13	15	18
2	Umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	1	7	3
3	Umieszczone w rodzinie adopcyjnej	5	0	4
4	Umieszczone w innej placówce opiekuńczo - wychowawczej	0	0	2
5	Inny powód (umieszczenie dziecka pod pieczę innych osób)	2	0	1
6	Razem	21	22	28

Źródło- dane PCPR w Świdnicy

Zgromadzone dane wskazują, że ilość małoletnich opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze stale wzrasta. Z roku na rok obserwujemy zwiększającą się liczbę dzieci powracających pod opiekę rodzin biologicznych. Wyniki przedstawiają także tendencję malejącą w zakresie umieszczeń dzieci w rodzinach adopcyjnych oraz spadek liczby dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

3. Analiza sytuacji usamodzielnianych wychowanków z pieczy zastępczej w okresie 2015 – 2017.

Zgodnie z art. 140 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pełnoletni wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo - wychowawcze zostali objęci pomocą dla osób usamodzielnianych. Osoba, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej oraz osoba pełnoletnia opuszczająca placówkę opiekuńczo – wychowawczą typu rodzinnego i socjalizacyjnego jest objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, jak również przez pomoc: pieniężną na usamodzielnienie, pieniężną na kontynuowanie nauki, w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu

chronionym, w uzyskaniu zatrudnienia, na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Pomoc z tytułu kontynuowania nauki wypłacana jest na czas nauki nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia. Pomoc na usamodzielnienie (w formie finansowej) oraz na zagospodarowanie (w formie rzeczowej) jest przyznawana po ukończeniu nauki przez wychowanków z przeznaczeniem na zakup niezbędnych urządzeń gospodarstwa domowego, mebli, sprzętów niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Tabela 10. Liczba pełnoletnich wychowanków objętych procesem usamodzielnienia z pieczy zastępczej i placówek resocjalizacyjnych w latach 2015 – 2017.

L. p	Forma pieczy zastępczej	2015	2016	2017
1	Wychowankowie z rodzinnej pieczy zastępczej	54	52	49
2	Wychowankowie z instytucjonalnej pieczy zastępczej i placówek resocjalizacyjnych	51	36	35
3	Razem	105	102	80

Źródło- dane PCPR w Świdnicy

Tabela 11. Liczba pełnoletnich wychowanków objętych procesem usamodzielnienia z rodzinnej pieczy zastępczej z terenu powiatu świdnickiego w okresie 2015 – 2017.

L. p	Rodzaj pomocy	2015	2016	2017
1	Pomoc na kontynuowanie nauki	50	46	40
2	Pomoc na usamodzielnienie	9	7	11
3	Pomoc rzeczowa	5	9	15

Źródło- dane PCPR w Świdnicy

Tabela 12. Liczba pełnoletnich wychowanków objętych procesem usamodzielnienia z instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz z placówek resocjalizacyjnych z terenu powiatu świdnickiego w okresie 2015- 2017.

L. p	Rodzaj pomocy	2015	2016	2017
1	Pomoc na kontynuowanie nauki	43	35	22
2	Pomoc na usamodzielnienie	17	9	16
3	Pomoc rzeczowa	10	11	14

Źródło- dane PCPR w Świdnicy

Z danych zawartych w tabelach nr 10, 11, 12 wynika, że w omawianym okresie 2015-2016 na stałym poziomie utrzymywała się liczba osób usamodzielnianych korzystających ze świadczeń pieniężnych wypłacanych przez tutejsze Centrum. Zmniejszenie liczby osób korzystających ze wsparcia widoczne jest w 2016 r. Nastąpił spadek o 1/5. Ponadto porównanie form pieczy zastępczej, w danym zagadnieniu, pozwala na stwierdzenie, że wyższy odsetek stanowią osoby które opuściły rodzinną pieczę zastępczą. Powyższe ma także swoje odzwierciedlenie w liczbie osób usamodzielnianych korzystających z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki i pomocy rzeczowej. Inaczej natomiast przedstawia się sytuacja pomocy pieniężnej na usamodzielnienie - z tego świadczenia częściej korzystają pełnoletni wychowankowie z instytucjonalnej pieczy zastępczej niż z pieczy rodzinnej.

Ważną kwestią dotyczącą wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pochodzących z terenu powiatu świdnickiego jest pomoc w uzyskaniu mieszkania. Większość podopiecznych nie ma możliwości powrotu do domu rodzinnego, a w wielu przypadkach powrót jest niemożliwy. Z uwagi na fakt, iż wielu wychowanków znajduje się w bardzo trudnej sytuacji mieszkaniowej, już w 2009 r. tutejsze Centrum zorganizowało na terenie powiatu świdnickiego mieszkanie chronione, które umożliwia pobyt podopiecznym opuszczającym pieczę zastępczą do czasu pozyskania lokalu.

Tabela 13. Liczba pełnoletnich wychowanków objętych procesem usamodzielnienia z pieczy zastępczej korzystających z mieszkania chronionego w okresie 2015 – 2017.

L. p	Rodzaj pomocy	2015	2016	2017
1	Osoby pełnoletnie korzystające z mieszkania chronionego	5	5	5

Źródło- dane PCPR w Świdnicy

Mieszkanie chronione dostosowane jest dla 6 osób. W okresie 2015 - 2017 z tej formy wsparcia skorzystało odpowiednio: 5 osób – 2015r., 5 osób – 2016r. oraz 5 osób – 2017.

Kolejną formą pomocy oferowaną pełnoletnim wychowankom jest pomoc w aktywizacji zawodowej. Działanie to polega między innymi na udzielaniu informacji o możliwych formach wsparcia przez instytucje realizujące to zadanie, w tym przez Powiatowy Urząd Pracy. Ponadto dzięki projektowi systemowemu „Droga do Aktywności” współfinansowanemu przez Europejski Fundusz Społeczny tutejsze Centrum zorganizowało kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe podopiecznych, treningi umiejętności społecznych, terapię psychologiczną oraz wyjazdy integracyjne. Wykaz działań i liczbę osób w nich uczestniczących przedstawiają tabele nr 14 i 15.

Tabela nr 14. Pomoc udzielona w ramach projektu „Droga do Aktywności” pełnoletnim wychowankom objętym procesem usamodzielnienia z rodzinnej pieczy zastępczej z terenu powiatu świdnickiego w okresie 2015 – 2017.

L.p	Rodzaj działań	2015	2016/2017	2017/2018
1.	praca socjalna	10	12	10
2.	usługa asystentury	-	2	-
3.	grupa wsparcia – 40 h dydaktycznych	2	-	-
4.	wyjazdowe treningi kompetencji i umiejętności społecznych - 16 h/18 h dydaktycznych	8	7	6
5.	treningi kompetencji i umiejętności społecznych – stacjonarne - 100 h dydaktycznych	-	2	-
6.	grupa edukacyjna - 100 h dydaktycznych	-	10	11
7.	usługi integracyjne	7	7	1
8.	trzymiesięczny staż zawodowy - <i>dotyczy wychowanka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności</i>	-	1	-
9.	indywidualne spotkania z doradcą zawodowym	10	11	9
10.	grupowe spotkania z doradcą zawodowym - 20 h dydaktycznych	8	-	-
11.	usługa trenera pracy	-	5	-
12.	kurs komputerowy ECDL	-	4	-
13.	kurs prawa jazdy kat. „B”	9	7	9
14.	kurs kierowca operator wózków jezdniowych z napędem silnikowym	3	2	-
15.	indywidualna terapia psychologiczna, rodzinna lub psychospołeczna	3	4	1
16.	zespoły ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo w wymiarze 12 dni – <i>dotyczy wychowanków posiadających orzeczenie o niepełnosprawności</i>	-	2	-
17.	kurs na kwalifikację wstępną podstawową	-	-	1

Źródło- dane PCPR w Świdnicy

Tabela nr 15. Pomoc udzielona w ramach projektu „Droga do Aktywności” pełnoletnim wychowankom objętym procesem usamodzielnienia z instytucjonalnej pieczy zastępczej z terenu powiatu świdnickiego w okresie 2015 – 2017.

L.p	Rodzaj działań	2015	2016/2017	2017/2018
1.	praca socjalna	3	3	7
2.	grupa wsparcia – 40 h dydaktycznych	1	-	-
3.	wyjazdowe treningi kompetencji i umiejętności społecznych - 16 h/18 h dydaktycznych	2	3	4
4.	grupa edukacyjna - 100 h dydaktycznych	-	3	7
5.	usługi integracyjne	3	2	4
6.	indywidualne spotkania z doradcą zawodowym	3	3	6
7.	grupowe spotkania z doradcą zawodowym - 20 h dydaktycznych	3	-	-
8.	usługa trenera pracy	-	3	-
9.	kurs komputerowy ECDL	-	1	-
10.	kurs prawa jazdy kat. „B”	3	2	4
11.	kurs kierowca operator wózków jezdniowych z napędem silnikowym	-	1	-
12.	indywidualna terapia psychologiczna, rodzinna lub psychospołeczna	1	-	1

Źródło- dane PCPR w Świdnicy

W omawianym okresie z działań współfinansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny łącznie skorzystało 45 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, w tym w 2015 r. realizacją projektu objętych było 13 podopiecznych, w 2016 r. - 15, a w 2017 r.- 17. Na realizację ww. zadań pozyskano kwotę **636.498,58 zł.**

4. Analiza wydatków na pieczę zastępczą w okresie 2015 - 2017.

Źródłem finansowania zadań realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są środki finansowe pochodzące: z budżetu Powiatu Świdnickiego, z budżetu państwa zgodnie z art.187 ust. 1 pkt.2 (ministra właściwego ds. rodziny), z budżetu samorządów gminnych, zgodnie z art. 191 ust.9 i 10 ustawy, z budżetów innych powiatów, zgodnie z art.191.ust.4 ustawy, z odpłatności rodziców biologicznych, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Powiat Świdnicki zobowiązany jest do finansowania wszystkich kosztów związanych z pieczę zastępczą z wyłączeniem dodatku wychowawczego 500+ pochodzącego z budżetu państwa.

Tabela 16. Środki finansowe wydatkowane na pieczę zastępczą w latach 2015 - 2017.

L. p	Wydatki z tytułu	2015	2016	2017
1.	Środki finansowe na rodzinną pieczę zastępczą na terenie powiatu (świadczenia i wynagrodzenia rodzin)	3.414.006,56 zł.	3. 178 749,25 zł	3.195.224,86 zł
2.	Dodatek wychowawczy 500 +	0	858.283,40 zł	1.147.614,60 zł
3.	Środki finansowe na instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie powiatu (Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych ze Świdnicy + Chata I i Chata II + TPD Strzegom tylko w 2015 r.)	3.840 937,72 zł	3. 886 984,76 zł	4.130 .357,34 zł
4.	Środki finansowe wydatkowane dla osób usamodzielnianych pochodzących z terenu powiatu świdnickiego	527.482,35 zł	444. 539,13 zł	449.860,05 zł
5.	Środki finansowe na rodzinną pieczę zastępczą poza powiatem- porozumienia	379. 847,22 zł	342 .574,84 zł	349 .852,30 zł
6.	Środki finansowe na instytucjonalną pieczę zastępczą poza powiatem- porozumienia	356 .072,25 zł	839 .962,95 zł	911 .925,90 zł
7.	OGÓLEM	8.518.346,10 zł	9.551.049,33 zł	10.184.835,05 zł

Źródło- dane PCPR w Świdnicy

Z powyższych danych wynika, że koszty na szeroko rozumianą pieczę zastępczą z roku na rok wzrastają. W tym miejscu należy zaznaczyć, że kwoty wykazane w poz. 1 obejmują środki finansowe przeznaczane na świadczenia dla wszystkich rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz wynagrodzenia dla osób zawodowo zajmujących się opieką i wychowaniem dzieci oraz osób je wspierających, bez kosztów związanych z zatrudnianiem kadry realizującej zadania pieczy zastępczej (koordynatorzy oraz pracownicy Centrum).

Wiersz nr 2 uwzględnia wysokość środków finansowych przeznaczonych na wypłatę dodatku wychowawczego 500 + z Rządowego Programu „Rodzina 500+”. Dane obejmują okres od 1 kwietnia 2016r., bowiem od tego okresu realizowany jest ww. Program.

Kolejny wiersz (nr 3) odnosi się do wydatków na pieczę instytucjonalną, a więc placówki opiekuńczo- wychowawcze prowadzone przez powiat i na zlecenie powiatu. Analiza wydatków w tym zakresie wykazała, że na b. zbliżonym poziomie utrzymują się koszty związane z prowadzeniem 2 placówek na zlecenie powiatu przez Fundację Ziemi Świdnickiej SKSK, natomiast wzrosły koszty w Zespole Placówek Opiekuńczo- Wychowawczych w Świdnicy.

W wierszu nr 4 wykazane zostały wszystkie świadczenia wypłacane usamodzielniającym się podopiecznym z pieczy zastępczej, tj. pomoc na kontynuację nauki, pomoc na usamodzielnienie i pomoc rzeczową. Porównując dane w ww. zakresie widać, że w 2016 nastąpił wyraźnie spadek wydatków na wsparcie. Przyczyną takiego stanu rzeczy była mniejsza liczba osób, która opuściła pieczę, po osiągnięciu pełnoletności.

Ostatnią kwestią wymagającą omówienia są wydatki na pieczę poza powiatem świdnickim. Dokonując zestawienia wydatków na pieczę rodzinną poza powiatem należy stwierdzić że utrzymują się one mniej więcej na tym samym poziomie, szczególnie w okresie 2016-2017. Inaczej natomiast przedstawia się sytuacja związana z wydatkami – poz. nr 6. Wyraźnie widać zmianę, tj. w okresie 2015 – 2017 wydatki z tego tytułu zwiększyły się o ponad 500. 000 zł. Zwiększenie wydatków związane było ze zwiększeniem liczby dzieci umieszczonych w placówkach zlokalizowanych poza powiatem. Kolejnym powodem było również zwiększenie comiesięcznych kosztów utrzymania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza powiatem. Należy również zaznaczyć, że zwiększenie wydatków przeznaczanych na instytucjonalną pieczę zastępczą poza powiatem, związane jest z wypłatą spowodowaną zawarciem porozumień w 2016 r. na dzieci umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza powiatem w roku 2015.

5. Analiza dochodów uzyskiwanych na pieczę zastępczą w okresie 2015 – 2017.

Istotnym elementem budżetu są dochody powiatu, które powiat otrzymuje realizując zadania z zakresu pieczy zastępczej. Wśród nich należy wymienić: zwrot kosztów utrzymania dzieci pochodzących z innych powiatów, a przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie naszego powiatu, odpłatność gmin za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, odpłatność rodziców biologicznych, odpłatność pełnoletnich wychowanków za pobyt w mieszkaniu chronionym oraz zwrot nienależnie pobranych świadczeń. Wysokość dochodów przedstawia tabela nr 17.

Tabela 17. Dochody Powiatu Świdnickiego w okresie 2015 - 2017 z tytułu pobytu dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu świdnickiego.

L.p	Dochody	2015	2016	2017
1.	Pieczna rodzinna i instytucjonalna porozumienia+ odpłatność z gmin	1.452.423,54 zł	1.840.419,36 zł	1.838.063,14 zł
2.	Odpłatność rodziców biologicznych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	35.094,21 zł	42.359,59 zł	42.173,95 zł
3.	Odpłatność za pobyt w mieszkaniu chronionym	455,35 zł	0	1.433,40 zł
4.	Zwrot nienależnie pobranych świadczeń z pieczy zastępczej	31 925,34 zł	45 .101,20 zł	24.066,05 zł
5.	Razem:	1.519.898,44 zł	1.927.880,15 zł	1.905.736,54 zł

Źródło- dane PCPR w Świdnicy oraz dane Starostwa Powiatowego

W omawianym okresie systematycznie wzrasta wysokość dochodów uzyskiwanych z tytułu organizacji pieczy zastępczej. Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gminy zobowiązane są do partycypacji w kosztach utrzymania dzieci pochodzących ze swojej gminy w pieczy zastępczej (10%, 30%, 50% wydatku). Ponadto w latach 2016-2017 wzrosła wysokość środków finansowych uzyskiwanych z tytułu odpłatności rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej w porównaniu z rokiem 2015. Jest to wynikiem wyższej ściągalności prowadzonej w oparciu o postępowanie egzekucyjne oraz większej liczby rodziców biologicznych posiadających własne źródła utrzymania.

Analizując dochody z tytułu odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym widoczne jest zwiększenie dochodów w roku 2017. Natomiast nie odnotowano dochodów z tego tytułu w roku 2016 i niewielki dochód w roku 2015. Powyższa sytuacja wynika z faktu posiadania przez podopiecznych wyższych dochodów, które zgodnie z Uchwałą Rady Powiatu w Świdnicy w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych z dnia 30 czerwca 2011 r., umożliwiły ustalenie odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym. Ponadto środki odnotowane w budżecie w roku 2015 mogły być środkami wynikającymi ze spłaty zaległych należności za pobyt w mieszkaniu chronionym z lat poprzednich.

Tabela 18. Środki zewnętrzne pozyskane w okresie 2015 - 2017 na poczet pieczy zastępczej.

L.p	Źródło	2015	2016	2017
1	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	9.860,00 zł	20.868,00 zł	88.556,03 zł
2	Europejski Fundusz Społeczny	272.820,68 zł	7.762,11 zł	356.251,19 zł
3	Inne (darowizny, programy grantowe, fundacje)	5.500,00 zł	10.400,00 zł	10.500,00 zł
4	Razem	288.180,68 zł	39.030,11 zł	455.307,22 zł

Źródło- dane PCPR w Świdnicy

Mając na uwadze środki zewnętrzne jakie, pozyskuje PCPR w Świdnicy na realizację zadań określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy wskazać trzy źródła, jest nim Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Europejski Fundusz Społeczny, a także inne źródła, tj. darowizny, programy grantowe oraz fundacje.

O środki finansowe pochodzące z pierwszego źródła tutejsze Centrum aplikuje w ramach konkursów ogłaszanych przez ww. Ministerstwo. Dane zawarte w tabeli nr 18 wskazują poszczególną wysokość środków w danym roku. Środki finansowe pozyskane z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w latach 2015 – 2017 zostały przeznaczone na częściowe pokrycie kosztów umów koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Zwiększenie środków finansowych pozyskiwanych z MRPiPS wynika z rokrocznie innych kryteriów konkursów ustalanych przez Ministerstwo, w tym wskaźnika zamożności powiatu, który ma istotne znaczenie przy ocenie składanych ofert.

Kolejnym źródłem jest Europejski Fundusz Społeczny, z którego PCPR systematycznie korzysta. Tak, też od 2008 r. do 30.06.2015 r. jednostka realizowała projekt systemowy pod nazwą „DROGA DO AKTYWNOŚCI”, który był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego; Priorytet VII; Promocja Integracji Społecznej; Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji; Poddziałanie 7.1.2. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. W 2015 roku budżet projektu wyniósł 320.965,50 zł, w tym 272.820,68 zł środki Europejskiego Funduszu Społecznego oraz 48.144,82 zł- wkład własny – budżet JST, stanowiący w projekcie pomoc pieniężną na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz wydatki na utrzymanie osób w pieczy zastępczej.

W 2016 r. PCPR ponownie zaaplikowało o środki finansowe z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 r. Oś priorytetowa 9 – włączenie społeczne, Działanie 9.1 – Aktywna integracja, Poddziałanie nr 9.1.4 – aktywna integracja - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Aglomeracji Wałbrzyskiej (pierwszy typ operacji 9.1 A), na realizację projektu „Droga aktywności 2”.

Całkowita wartość projektu w ww. okresie wynosi 732.000,00 zł, w tym 620.000,00 zł środki Europejskiego Funduszu Społecznego oraz 112.000,00 zł - wkład własny – budżet JST, stanowiący w projekcie pomoc pieniężną na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz wydatki na utrzymanie osób w pieczy zastępczej oraz środki PFRON. Realizacja projektu została podzielona na dwie edycje: pierwsza od 01.10.2016 r. do 30.09.2017 r., druga od 01.10.2017 r. do 30.09.2018 r.

Na przestrzeni 2015 – 2017 roku PCPR pozyskiwało środki od sponsorów oraz w ramach programów grantowych ogłaszanych przez fundacje. W ramach tych działań pozyskano środki w łącznej kwocie 26.400 zł, które zostały przeznaczone na organizację Dnia Rodzicielstwa Zastępczego oraz Mikołajek dla rodzin zastępczych i dzieci.

W 2015 r. pozyskano kwotę 5.500,00 zł – pochodzącą z darowizn. Kwota ta została przekazana na organizację Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w Krzyżowej.

W 2016 r. pozyskano środki w łącznej kwocie 10.400,00 zł, z czego 8.400,00 zł pozyskano z darowizn, natomiast kwotę 2000,00 zł pozyskano w ramach programu grantowego z Banku Dziecięcych Uśmiechów organizowanym przez Fundację w porozumieniu z Bankiem Zachodnim WBK S.A. Środki te zostały przeznaczone na organizację Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w Strzelcach oraz Mikołajek dla dzieci z rodzin zastępczych. W ramach Mikołajek młodszym dzieciom zostały zakupione paczki oraz zapewniono wyjście do sali zabaw „Bajka”, natomiast dla starszych dzieci zostało zorganizowane wyjście do kina.

W 2017 r. pozyskano kwotę 10.500,00 zł Kwotę 5 500,00 zł stanowiły darowizny, kwotę 5.000,00 zł pozyskano z programu grantowego Fundacji Ernst& Young. Z pozyskanych środków zorganizowano warsztaty kreatywne dla rodzin zastępczych oraz dzieci w ramach obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego organizowanego w Krzyżowej oraz ufundowano nagrody dla dzieci biorących udział w warsztatach. Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ufundowało dla dzieci z rodzin zastępczych wyjazd do sali zabaw Loopy's World we Wrocławiu oraz bilety do kina z okazji Mikołajek.

II. ANALIZA SWOT SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Różnorodność rodzinnych form pieczy zastępczej	Brak placówki interwencyjnej oraz trudności w zapewnieniu miejsc dla małoletnich matek
Wystarczająca liczba miejsc w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Niewystarczająca ilość miejsc w pogotowiach rodzinnych i innych formach
Dobra współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu pieczy zastępczej	Zbyt długa procedura umieszczania dzieci (noworodków) w rodzinach adopcyjnych oraz przedłużające się postępowania sądowe w zakresie regulowania sytuacji prawnej dzieci.
Bieżąca realizacja postanowień sądowych - zabezpieczenie zdrowia i życia dzieci	Niskie wynagradzanie osób zawodowo zajmujących się pieczą zastępczą w szczególności pieczy instytucjonalnej
Dobrze przygotowana kadra do wykonywania zadań z zakresu pieczy zastępczej	Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań z pieczy zastępczej
Rozwijający się wolontariat na potrzeby pieczy zastępczej	Niejasność oraz nieadekwatność przepisów i zbyt często zmieniające się przepisy- nowelizacje ustaw, rozporządzeń
Funkcjonowanie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych kryzysem, dysfunkcją- wsparcie organizowane przez jednostki powiatowe i gminne	Trudności w pozyskiwaniu mieszkań dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
Funkcjonowanie mieszkania chronionego	Niedostateczne przygotowanie oraz edukacja dorastającej młodzieży do usamodzielnienia
Pozyskiwanie środków finansowych z MRPiPS, UE i innych (darowizny, środki z fundacji)	Niewystarczający system wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków w pieczy zastępczej
Zatrudnienie większej ilości kadry wykonującej zadania pieczy zastępczej.	Niewystarczająca liczba placówek/miejsc terapeutycznych dla dzieci z pieczy zastępczej
Wypracowany standard systemu pieczy zastępczej	Funkcjonujący „mit o biednych dzieciach”
	Zbyt mała promocja rodzinnych form pieczy zastępczej
	Negatywny wizerunek pieczy zastępczej w przekazie medialnym
	Mała dostępność do lekarzy specjalistów (psychiatra dziecięcy, neurolog, seksuolog) i terapii specjalistycznych
	Brak mieszkań treningowych
<u>SZANSE</u>	<u>ZAGROŻENIA</u>
Wprowadzenie do rodzin wsparcia w postaci asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	Wypalenie zawodowe pracowników pieczy zastępczej
Regulacja sytuacji prawnej dzieci	Kryzys rodziny mimo udzielonego wsparcia i

	wzrastająca ilość dzieci w pieczy zastępczej
Możliwość zgłaszania dzieci wolnych prawnie do OA i poszukiwania dla nich rodzin adopcyjnych	Zbyt długa procedura w zakresie uregulowania sytuacji prawnej dzieci, przebywających w pieczy zastępczej
Możliwość finansowego wspierania edukacji pełnoletnich wychowanków z pieczy zastępczej	Trudności w realizacji kontaktów z rodzicami biologicznymi
Możliwość udziału w programach podnoszących kwalifikacje zawodowe kadr i osób realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej.	Zbyt mała elastyczność postaw wychowawczych opiekunów pieczy zastępczej
Kontynuacja współpracy instytucji pracujących w obszarze pieczy zastępczej oraz pomocy społecznej	Zbyt małe środki finansowe na działania związane ze wsparciem kadry
Polityka rodzinna państwa	Rotacja kadry spowodowana niskim wynagrodzeniem
Wprowadzenie innowacyjnych metod promocji rodzinnych form pieczy zastępczej	Zbyt duże obciążenie fizyczne i emocjonalno – psychiczne osób zawodowo zajmujących się pieczą zastępczą
Wypracowanie z gminami powiatu zasad polityki mieszkaniowej sprzyjającej rozwojowi rodzinnej pieczy zastępczej	Mała ilość asystentów rodziny
	Brak kontynuacji pracy asystentów rodziny z rodzicami biologicznymi z chwilą odbioru dzieci do pieczy zastępczej

Niniejsza analiza została opracowana podczas spotkania z przedstawicielami podmiotów organizującymi system wsparcia dla rodzin i dzieci z terenu powiatu świdnickiego.

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT opracowano plan rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Świdnickim, w którym uwzględniono wszelkie kierunki koniecznych działań niezbędnych do wdrożenia, w celu zapewnienia faktycznego rozwoju pieczy zastępczej w powiecie.

Realizacja zadania zakłada przede wszystkim otoczenie dziecka dobrą opieką, ponieważ celem pieczy zastępczej jest przygotowanie dziecka do odpowiedzialnego i samodzielnego życia, do pokonywania trudności życiowych, wpajanie prawidłowych norm społecznych, podtrzymywanie bliskich i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Nie należy również zapominać o jednoczesnym udzielaniu wsparcia i odpowiedniego poradnictwa osobom tworzącym pieczę zastępczą jak i organizującym ją.

**III. PLAN ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE ŚWIDNICKIM
NA LATA 2018 - 2020**

Cel główny	Cel szczegółowy	Działania	Formy realizacji	Wskaźniki	Realizator
1. Zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodziców optymalnych warunków do rozwoju	1.1. Rozwój pieczy zastępczej z ukierunkowaniem na rodzinne formy pieczy zastępczej	1.1.1.	1.opracowanie i dystrybucja materiałów promocyjnych w postaci np. ulotek, plakatów, banerów promujących rodzicielstwo zastępcze 2.włączenie kandydatów na rodziny zastępcze do spotkań z zawodowymi rodzinami zastępczymi, 3.prowadzenie współpracy z lokalnymi mediami, 4.współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie propagowania idei rodzicielstwa zastępczego, 5. opracowanie strategii promocji rodzicielstwa zastępczego (innovacyjne metody)	- liczba dystrybucji ulotek, plakatów i innych materiałów edukacyjnych, - liczba kandydatów na rodziny zastępcze skierowanych na spotkania z zawodowymi rodzinami zastępczymi, -ilość spotkań, -liczba informacji promocyjnych (edukacyjnych) w lokalnych mediach, - ilość rozwieszonych banerów,	PCPR
		Promowanie rodzinnych form pieczy zastępczej			
		1.1.2. Szkolenie i kwalifikowanie kandydatów na rodziny zastępcze	1.przeprowadzenie szkolenia przez trenerów posiadających uprawnienia w zakresie szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze, w tym rodziny specjalistyczne i RDD, 2.zapewnienie kandydatom stażu w rodzinach zastępczych i RDD, 3. zawieranie umów na zawodowe rodziny zastępczej i rdd,	- liczba szkoleń, - liczba wydanych zaświadczeń , -liczba osób zgłoszonych na szkolenie, - liczba zawartych umów, -liczba umieszczonych dzieci,	PCPR
		1.1.3. Tworzenie limitów rodzin zastępczych zawodowych	1. Rok 2018 – do 2 rodzin 2. Rok 2019 – do 2 rodzin 3. Rok 2020 – do 2 rodzin	-liczba zawartych umów, -liczba umieszczonych dzieci,	PCPR

	1.2. Regulowanie sytuacji prawnych dzieci umożliwiających ich przysposobienie	1.2.1. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną	1. składanie do sądu wniosków o regulację sytuacji prawnej, 2. sporządzanie kart zgłoszeniowych i przysyłanie ich do OA, 3. monitorowanie procesu adopcyjnego	-liczba wniosków złożonych do sądu, - liczba dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, - liczba dzieci oczekujących na adopcję, -liczba dzieci adoptowanych,	PCPR, placówki opiekuńczo - wychowawcze
	1.3. Zapewnienie dzieciom opieki i wychowania w pieczy zastępczej	1.3.1 Zapewnienie środków finansowych na rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą	1.kierowanie dzieci do rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej, 2.zapewnienie miejsc dla dzieci umieszczanych w pieczy w trybie interwencyjnym oraz dla małoletnich matek, 3. zabezpieczenie środków finansowych w budżecie powiatu na finansowanie pobytu dzieci w pieczy w powiecie i poza powiatem, 4. aplikowanie o środki zewnętrzne, 5. udział w konkursach, 6. organizacja konkursów, 7. pozyskiwanie sponsorów,	- liczba placówek, - liczba dzieci pozostających w placówkach, -liczba rodzin zastępczych, - liczba dzieci Przebywających w rodzinach zastępczych, -wysokość środków przeznaczonych na pieczę, -wysokość środków pozyskanych, - źródło pozyskanych środków finansowych,	PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze organizacje pozarządowe, powiat
2. Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej	2.1. Podnoszenie umiejętności, pogłębianie motywacji i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu zawodowych rodzinnych form pieczy zastępczej	2.2.1. Podniesienie wiedzy i umiejętności nt formy pracy z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej w tym tworzenie grup wsparcia	1. organizacja m.in. szkoleń stacjonarnych i wyjazdowych, spotkań superwizyjnych, grup wsparcia,	- ilość szkoleń, - ilość superwizji, - liczba uczestników, - ilość spotkań w grupie wsparcia, - spotkania robocze kadry pracowników z rodzinnymi formami pieczy zastępczej,	PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze
		2.2.2. Organizacja spotkań i projektów na rzecz podopiecznych w pieczy zastępczej	1.organizacja Dnia Rodzicielstwa Zastępczego oraz spotkań integracyjnych, 2. zapewnienie wypoczynku dla dzieci, 3. realizacja projektów na rzecz pieczy zastępczej,	- liczba imprez, -liczba osób , - liczba projektów, - rodzaj wsparcia w ramach projektów,	PCPR, organizacje pozarządowe inne podmioty lub osoby wspierające pieczę zastępczą

		2.2.3 . Udzielanie wsparcia rodzinnym formom pieczy zastępczej	1.zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej , prawnej, pedagogicznej i innej	- liczba rodzin korzystających z pomocy specjalistów, -liczba udzielonych porad,	PCPR, PPP
		2.2.4. Rozwój działań wolontaryjnych	1.organizacja szkoleń, spotkań integracyjnych, 2.angażowanie wolontariuszy w imprezy, 3.nawiązanie współpracy z różnymi podmiotami w zakresie pozyskiwania wolontariuszy, 4. rozwój wolontariatu do indywidualnych potrzeb dzieci,	- liczba informacji umieszczonych na stronie internetowej, - liczba pozyskanych wolontariuszy, - liczba imprez z udziałem wolontariuszy, - liczba rodzin objętych pomocą wolontariuszy,	PCPR, organizacje pozarządowe, placówki opiekuńczo-wychowawcze
		2.2.5. Organizowanie systemu rodzin pomocowych	1.szkolenie kandydatów na rodziny pomocowe 2.zawieranie umów z rodzinami zastępczymi gotowymi do pełnienia zadań rodzin pomocowych	-liczba szkoleń, - liczba kandydatów na rodziny pomocowe, - liczba dzieci powierzona rodzinie pomocowej,	PCPR
		2.2.6. Podejmowanie działań w zakresie pomocy rzeczowej na rzecz pieczy zastępczej	1.poszukiwanie sponsorów gotowych do udzielania wsparcia rzeczowego na rzecz podopiecznych przebywających w pieczy zastępczej,	- ilość podjętych inicjatyw, - rodzaj i ilość pozyskanego wsparcia, - liczba rodzin i dzieci, które uzyskały wsparcie rzeczowe,	PCPR, placówki opiekuńczo – wychowawcze
		2.2.7. Podnoszenie umiejętności i kompetencji pracowników wykonujących zadania pieczy zastępczej	1.organizacja spotkań, szkoleń podnoszących kompetencje oraz przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu,	-liczba szkoleń, - ilość osób objętych szkoleniami, -ilość przeprowadzonych superwizji,	PCPR, placówki opiekuńczo – wychowawcze
		2.2.8. Wzmacnianie współpracy podmiotów realizujących zadania z pieczy zastępczej	1.organizacja seminariów, szkoleń ,spotkań roboczych, 2.wspólna organizacja imprez okolicznościowych, 3. uczestnictwo w okresowej ocenie sytuacji dzieci	ilość spotkań, konferencji, szkoleń, - ilość ocen, -liczba osób uczestniczących,	PCPR, miejskie i gminne jednostki organizacyjne

			przebywających w pieczy,		
3. Przygotowanie do samodzielnego życia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	3.1 Zapewnienie pomocy usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej	3.1.1. Udzielanie wsparcia finansowego w oparciu o obowiązujące przepisy	1. udzielanie pomocy finansowej na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie w formie rzeczowej, usamodzielnienie,	- liczba wydanych decyzji, - liczba osób korzystających z ww. pomocy, - liczba osób opuszczających pieczę po osiągnięciu pełnoletniości, - wysokość środków finansowych wydatkowanych usamodzielnianych wychowanków,	PCPR
		3.1.2. Umożliwienie podopiecznym pieczy zastępczej pobytu w mieszkaniach chronionych, treningowych i zapewnienie im specjalistycznej pomocy i wsparcia	1. prowadzenie mieszkania chronionego, 2. prowadzenie monitoringu sytuacji podopiecznych, 3. wspieranie podopiecznych w procesie usamodzielniania, 4. uruchomienie na terenie powiatu mieszkań treningowych,	- liczba wydanych decyzji, - liczba osób korzystających z pobytu w mieszkaniach chronionych, - liczba mieszkań chronionych, - liczba mieszkań treningowych, - liczba osób korzystających ze specjalistycznej pomocy,	PCPR, placówki opiekuńczo - wychowawcze
		3.1.3. Udzielanie pomocy w otrzymaniu mieszkań z zasobów gmin	1. prowadzenie współpracy z gminami w celu pozyskania lokali poprzez sporządzenie rekomendacji dla podopiecznych oraz bieżące monitorowanie sytuacji w tym zakresie,	- liczba wniosków wychowanków o przydział mieszkania, - liczba pism wspierających, - liczba wychowanków uzyskujących lokal mieszkalny,	PCPR, urzędy gmin, placówki opiekuńczo - wychowawcze
	3.2. Aktywizacja społeczna i zawodowa wychowanków pieczy zastępczej	3.2.1. Umożliwienie podnoszenia kwalifikacji i umiejętności zawodowych	1. organizacja kursów i szkoleń, w tym zawodowych, 2. organizowanie zajęć doradztwa zawodowego,	- liczba osób skierowanych do udziału w projekcie, - liczba kursów, - ilość wydanych zaświadczeń o ukończonych kursach, - liczba osób objętych stażami, - rodzaj organizowanych szkoleń i kursów,	PCPR,

		3.2.2. Podnoszenie kompetencji społecznych wychowanków pieczy zastępczej	1.organizowanie i finansowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych, 2.skierowanie i sfinansowanie terapii psychologicznej, rodzinnej lub psychospołecznej.	- liczba osób skierowanych, - liczba osób uczestniczących w treningach, -liczba przeprowadzonych treningów, spotkań terapeutycznych.	PCPR
--	--	---	--	--	------

IV. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU:

Koordinatorem Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy. Monitorowanie „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Świdnickim na lata 2018–2020” odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji nt. realizacji kierunków działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.